

Fotoboeken

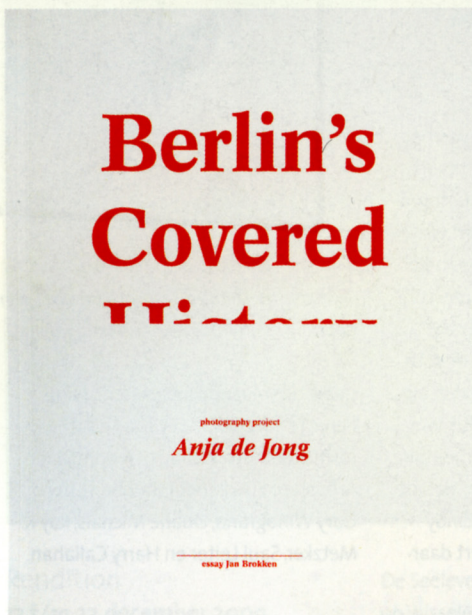
[tekst] Pieter van Leeuwen

Anja de Jong

Berlin's covered history

Tekst: Jan Brokken

Particuliere uitgave, 23,5x31 cm, 48 blz., paperback, Nederlands- en Engelstalig, € 35,00

Berlin's Covered History verschilt nogal van de twee eerdere boeken van Anja De Jong. Zocht ze voor haar vorige boeken de stilste plekken op aarde op, voor deze ging ze juist naar een van de drukste. Bovendien stapte ze van zwartwit over naar kleur en bedacht ze de rode draad achteraf in plaats van vooraf. Anja de Jong scheidt er een genoeg in stevige studies te doen voordat ze de sluiters laat klikken; zonodig leert ze voor een project een taal. Ze is gewend vanuit een doortimmerd concept aan het fotograferen te gaan. Op zich heeft De Jong dat niet nodig, want vanaf het begin van haar carrière heeft ze foto's gemaakt die door hun subtiliteit al zo op het oog, zonder achterliggend concept, overtuigen. Bij het 'Moldavia's water' project ontstond het concept ter plekke. Tijdens een verblijf van een half jaar in Berlijn ging ze een stap verder door zonder concept aan de gang te gaan. Ze is gewoon naar buiten gestapt om op intuïtie te gaan fotograferen. Voor veel fotografen de normaalste zaak van de wereld, maar voor De Jong is het iets bijzonders. Het project is lang niet zo uitgebreid als haar twaalf jaar durende 'Borderland' project. Er staan vijftien foto's in dit dunne, in kleine oplage uitgegeven boek. Maar Anja de Jong kan het studeren niet laten. En zo bleek er achteraf alsnog een verband tussen de foto's te kunnen worden gelegd. Op veel locaties waar ze fotografeerde, bleken in het verleden belangrijke gebeurtenissen te hebben

plaatsgevonden. Dat kán in een stad die de laatste eeuw keer op keer midden in het brandpunt stond. Er zijn gewoon te veel beladen plekken om monumenten, toeristische trekpleisters of bijvoorbeeld musea van te maken. In dit boek zie je dan ook foto's waarin het verleden prominent aanwezig is, maar ook doodnormale plekken waarvan je maar even moet weten dat er wat gebeurd is. De foto's in deze uitgave variëren dan ook van een tot in het detail geconserveerde uitkijkpost tot een dertien in een dozijn speelpleintje. Daar blijken de plegers van de mislukte aanslag op Hitler te zijn berecht, zonder dat er nog een spoor van zichtbaar is. Berlijn is zo verzadigd met historie, dat sommige plekken meer dan één betekenis dragen. Zo lag op de locatie vanwaar in de oorlog joden werden afgevoerd, ondergronds de oudste joodse begraafplaats in Berlijn. De rol van het concept in de kunst van nu zou best wat meer ter discussie mogen staan. Door de concepten wortelt de kunst wel erg sterk in ons denken, wat dan misschien weer ten koste gaat van emotie, intuïtie en het zuivere zien.

Jan Koster

Dutchscapes

Tekst: Tijs van den Boomen, Merel Bem

Jap Sam books, 24x34 cm, 96 blz., paperback, Engels-talig, € 29,50

Ook Jan Koster duikt met zijn fotografie het verleden in en doet dat net als Anja de Jong strak en gedetailleerd. We zien een uitgebreide verzameling vergezichten van de grens tussen ons land en de zee. Daar zit in onze geschiedenis veel lading doordat die grens zwaar bevochten is. Je zou dit boek kunnen zien als een opsomming in beeld van alle technieken die we daarvoor hebben bedacht. Dijken en pieren zijn het topje van de ijsberg. Onze wapens tegen de zee worden voorin door Tijs van den Boomen beschreven, terwijl achterin het boek bij alle afbeeldingen wordt aangegeven wat voor landwinnings- of waterbeschermingsstrategie er te zien is. We hebben dit aardrijkskun-

dig vergrootglas overigens niet nodig, want Jan Koster is een begenadigd landschapsfotograaf. Dit boek staat vol met uiterst subtiel vastgelegde vergezichten, met composities waarvan je tot in het kleinste detail kunt genieten. Koster werd in het galeriecircuit bekend door zijn collages van landschappen en landschapsfoto's waarin de visie van de oude Nederlandse landschapschilders opnieuw voelbaar werd. Hij maakte die langs de IJssel rondom zijn geboorteplaats Kampen. De foto's voor 'Dutchscapes' zijn niet zo dramatisch aangezet als de landschappen van de schilders van toen. We zien nauwelijks zonnestrallen, wolken, vissersboten en vogels. Koster zet zijn eenzame landschappen bij voorkeur tegen bijna zakelijk witte luchten. Gecombineerd met de droge begeleidende informatie en het planmatige en catalogiserende karakter van dit project, zou je bijna denken dat hij is opgeleid aan de Frankfurter Schule in plaats van aan de Rietveld.

Wim Bosch

Arrival Delayed

Tekst: Petran Kockelkoren

d'junge Hond, 22x27,5 cm, 80 blz., gebonden, Nederlands- en Engelstalig

Sinds beeldmanipulatie dankzij goede computers en software een grote vlucht heeft genomen, heb je als fotograaf de vrijheid van een schilder gekregen. Je zit niet meer vast aan dat ene moment dat je in een kader hebt kunnen vangen. Dat kun je als beginpunt van een beeld gebruiken, of als bouwsteen. Wim Bosch was schilder en werkt sinds het begin van dit millennium met foto's. Je ziet zijn schildersachtergrond af aan zijn stijl. Complexe composities met veel beeldelementen, waarvan de ordening tot in het kleinste detail georkestreerd is. Wim Bosch maakt montages, altijd met ramen frontaal in beeld, waarbij hij binnen en buiten in een transparante vorm met elkaar combineert.